

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย
ตามขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหนังสือ วารสาร เอกสาร หลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533) ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประกอบการวิจัยและเป็นแนวทาง
ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนประถมศึกษาลังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการ
ศึกษา 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มจังหวัดในเขตการศึกษา 1 ซึ่งมีทั้งหมดจำนวนจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ ปทุมธานี และนนทบุรี โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในอัตราส่วนร้อยละ 50 ของจำนวนจังหวัด ได้จำนวน 3 จังหวัด คือ นครปฐม สมุทรสาครและสมุทรปราการ
2. สุ่มอำเภอใน 3 จังหวัด ซึ่งมีจำนวน 15 อำเภอ ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 25 ของจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัดได้ 4 อำเภอ คือ สามพราน, กำแพงแสน, กระจุกหมื่นและพระประแดง ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนอำเภอของแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนอำเภอ ในแต่ละจังหวัด	จำนวนอำเภอที่สุ่มได้
1	นครปฐม	7	2 (สามพราน, กำแพงแสน)
2	สมุทรสาคร	3	1 (กระจุกหมื่น)
3	สมุทรปราการ	5	1 (พระประแดง)
	รวม	15	4

3. สุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคำนึงถึงการเข้าภาคสนามของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ด้วยการใช้อัตราส่วนร้อยละ 25 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนจำนวน 35 โรงเรียน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน ในแต่ละอำเภอ	จำนวนโรงเรียนที่เลือก
1	สามพราน	36	9
2	กำแพงแสน	53	13
3	กระทุ่มแบน	21	5
4	พระประแดง	30	8
รวม		140	35

4. สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้จำนวน 35 ห้องเรียน ให้มีนักเรียนห้องเรียนละ 30 คน

5. สุ่มครอบครัวนักเรียนในแต่ละห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยอัตราส่วนร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียน 30 คน ในแต่ละห้องเรียนได้โรงเรียนละ 6 ครอบครัว โดยกำหนดให้เป็นครอบครัวเดี่ยว 3 ครอบครัว ครอบครัวขยาย 3 ครอบครัว ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 ได้ครอบครัวเดี่ยวจำนวน 105 ครอบครัว ครอบครัวขยายจำนวน 105 ครอบครัว (ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 4) รวมทั้งสิ้น 210 ครอบครัว จำแนกเป็นนักเรียนครอบครัวละ 1 คน รวมเป็นนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 210 คน ผู้ปกครองนักเรียนในครอบครัวเดี่ยวครอบครัวละ 1 คน ครอบครัวขยายครอบครัวละ 2 คน รวมเป็นจำนวนผู้ปกครองทั้งสิ้น 315 คน

ตารางที่ 4 จำนวนครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายจำแนกตามจำนวนโรงเรียนของแต่ละอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน /ห้องเรียนใน แต่ละอำเภอ	ครอบครัวเดี่ยว จำนวนโรงเรียน ละ 3 ครอบครัว	ครอบครัวขยาย จำนวนโรงเรียน ละ 3 ครอบครัว
1	สามพราน	9	27	27
2	กำแพงแสน	13	39	39
3	กระทุ่มแบน	5	15	15
4	พระประแดง	8	24	24
รวม		35	105	105

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ
  - ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์นักเรียน ใช้สัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ในครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน
    - ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้าน ความซื่อสัตย์ ความซน ความมีระเบียบวินัย การประหยัด ความอดทน การตรงต่อเวลาและความใฝ่รู้
  - ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ใช้สัมภาษณ์ บิดา หรือมารดา และสมาชิกในครอบครัวขยายที่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเด็กรองจากบิดา มารดา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้าน ความซื่อสัตย์ ความซน ความมีระเบียบวินัย การประหยัด ความอดทน การตรงต่อเวลาและความไม่ใฝ่รู้

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาคุณธรรม บทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมและการปลูกฝังคุณธรรม การอบรมสั่งสอน ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จากหนังสือ เอกสาร วารสาร หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความซน ความมีระเบียบวินัย การประหยัด ความอดทน การตรงต่อเวลาและความไม่ใฝ่รู้ จากแผนการสอนคู่มือครู เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย คุณธรรม และจริยธรรม หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดพฤติกรรมในแต่ละคุณธรรมที่ต้องการศึกษา

2.3 นำพฤติกรรมที่กำหนดไว้ (ข้อ 2.2) มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยยึดแนวคิดจากทฤษฎีการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของเด็ก 5 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทในด้านการเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ให้แก่เด็ก
2. บทบาทในด้านการเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก
3. บทบาทในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
4. บทบาทในด้านการเป็นผู้ป้องกันทางเลื่อมและเป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี
5. บทบาทในด้านการเป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรม

ของเด็ก

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณา แก้ไข ความครอบคลุมและความตรงตามเนื้อหา จำนวน ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ขึ้น

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครอบครัวของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ครอบครัวเดียว 5 ครอบครัว ครอบครัวขยาย 5 ครอบครัว รวม 10 ครอบครัว จำนวน 25 คน แล้วนำผลของการทดลองมาใช้ ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการการ ประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม สมุทราสาคร และสมุทราปรการ เพื่อแจ้งให้โรงเรียนกลุ่ม ตัวอย่างทราบและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล ด้วยตัวอย่างและ ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท 2 คน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 1 คน โดย คัดเลือกตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 มีความรู้เรื่องการวิจัยดีพอสมควร

2.2 มีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี

2.3 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือทำงานอยู่ใน อำเภอพระประแดง อำเภอกระทุ่มแบนและอำเภอกำแพงแสน

3. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนเข้าใจ ประเด็นคำถามของทุกคำตอบโดยถูกต้องตรงกันแล้วทดลองสัมภาษณ์คนละ 1 ครอบครัว โดยผู้วิจัยให้การชี้แนะ เพื่อให้ความเข้าใจ ตรงกัน

4. ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอสามพราณ ซึ่งเป็นครอบครัวเดียว 27 ครอบครัวและครอบครัวขยาย 27 ครอบครัว รวม 54 ครอบครัว อำเภอกำแพงแสน ครอบครัวเดียว 24 ครอบครัว ครอบครัวขยาย 24 ครอบครัว รวม 48 ครอบครัว และ

อำเภอกระทู้แบบครอบครัวเดี่ยว 3 ครอบครัว ครอบครัวขยาย 3 ครอบครัว รวม 6
ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 108 ครอบครัว

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 1 ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในอำเภอพระประแดง ซึ่งเป็น
ครอบครัวเดี่ยว 24 ครอบครัวและครอบครัวขยาย 24 ครอบครัว รวม 48 ครอบครัว

ผู้ช่วยวิจัยคนที่ 2 สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในอำเภอกระทู้แบบ ซึ่งเป็นครอบครัว
เดี่ยว 12 ครอบครัวและครอบครัวขยาย 12 ครอบครัว รวม 24 ครอบครัว

ผู้ช่วยคนที่ 3 สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในอำเภอกำแพงแสน ซึ่งเป็นครอบครัวเดี่ยว
15 ครอบครัวและครอบครัวขยาย 15 ครอบครัว รวม 30 ครอบครัว

ดังนั้นผู้ช่วยวิจัยทั้ง 3 คนสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นรวม 102 ครอบครัว รวม
กับผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ 108 ครอบครัว รวมครอบครัวที่ไปสัมภาษณ์ทั้งหมด 210 ครอบครัว
เป็นครอบครัวเดี่ยว 105 ครอบครัว ครอบครัวขยาย 105 ครอบครัว ประกอบด้วยผู้ให้
สัมภาษณ์ดังนี้ ครอบครัวเดี่ยว สัมภาษณ์นักเรียนครอบครัวละ 1 คน รวมสัมภาษณ์นักเรียน
ครอบครัวเดี่ยว 105 คน สัมภาษณ์บิดาหรือมารดาครอบครัวละ 1 คน รวมสัมภาษณ์บิดา
หรือมารดานักเรียนครอบครัวเดี่ยว 105 คน ครอบครัวขยายสัมภาษณ์นักเรียนครอบครัวละ
1 คน รวมสัมภาษณ์นักเรียนครอบครัวขยาย 105 คน สัมภาษณ์บิดาหรือมารดาครอบครัวละ
1 คน รวมสัมภาษณ์บิดาหรือมารดานักเรียนครอบครัวขยาย 105 คน และสัมภาษณ์สมาชิก
คนอื่นในครอบครัวที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนอีก 1 คน รวมสัมภาษณ์สมาชิกคนอื่น
ในครอบครัวขยายอีก 105 คน รวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 525 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริม
คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการหาค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป spss แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลที่เป็นเหตุผลของ
การกระทำใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำมาสรุปเพื่อใช้
ในการอภิปรายผลการวิจัย